

Avdúking - tó ikki nøkur nýggjheit

Oddagrein

Nú er staðfest í skjølum, at danir góvu amerikamonnum lov at seta upp eina serliga amerikanska stöð inni á NATO-stöðini í Sornfelli uttan at føroyingar vistu av hesum.

Tíðindini koma úr føroysku kannningini um hernaðarmálið í Føroyum og tey vórðu sjálvandi fyrst borin í donskum fjølmiðlum, áðrenn føroysku fjølmiðlar finga fatur á niðurstøðuni í frágreiðingini.

Tíðindini eru kortini ikki ein «nýggjheit». Tað nýggja er, at nú er staðfest, at danskir stjórnarmyndugleikar fóru fram á sama imperialistiska hátt, sum USA hevur nýtt í Evropa og so manga aðrastaðni. Myndugleikin á staðnum varð settur til viks og vanlig fólkaræðilig framferð fanst ikki í slíkum viðurskiptum. Í hesum viðfangið skulu vit kortini minnst til, at støðan í heiminum var spent í fimtiárunum, og sum partur í Vesturheiminum máttu danskir stjórnarmyndugleikar eisini svølgja onkran hersknan bita. At hann so eisini var galdandi fyri Føroyar er vituligt.

Tá sagt varð oman fyri, at tíðindini eru ikki nýggj, so er tað tí, at longu í fyrstu helvt í áttatiárunum avdúkaði danska blaðið Forsvar, at inni á NATO-stöðini í Sornfelli var ein serliga amerikansk stöð, sum amerikanska verjumálaráðið Pentagon stýrdi. Tá leiðslan í Mjorkadali «lat upp» og bjóðaði pressu og Løgtingi at síggja stöðina, vísit ovastin eisini gestunum ta amerikansku stöðina, sum eisini varð nógv umrødd um hetta mundið.

Spurningurin er so, hvussu nógv fekk Føroya Landsstýri at vita. Fekk landsstýrið, sum Kristian Djurhuus var lögmaður í, nakað at vita undan valinum í 1958. Ella fekk Petur Mohr Dam nakað at vita, eftir at hann var vorðin lögmaður í 1959.

Vit minnst jú, at víðgongdir - serliga tjóðveldismenn - skuldu setta P.M. Dam fyrri at hava góðtikið, at ein NATO-stöð skuldi byggjast í Mjorkadali og í Sornfelli. Fólkafundur og mótmælisgonga varð skipað, tá lögmaður kom heim við Tjaldrunum Pálmassunnudag, eftir at hann hevði samráðst við danir um pensjónir og vinnuliga og verkliga útbygging í Føroyum. - Vórðu nøkur kravboð sett landsstýrinum tá, ella segði danska stjórnin einki? Vórðu nøkur kravboð sett landsstýrinum tá, ella segði danska stjórnin einki? Vónandi gevur kanningin okkum sakligar upplýsingar til nýggjaru søgu okkara, og vónandi verður hon ikki misbrúkt - politiskt ella persónligt.

Sosialurin

Klárleggja eina fløkta byrjan

Umframt at skapa eitt gott grundarstøði at byggja á, er umráðandi, at vit ikki enda í somu eyðmýkjandi stöðu sum grannar okkara fyrri vestan, har tað eydnaðist kapitalinum at „ræna arvin“, hesa ogn alra, íslendingum til lítlan sóma og ivasama trygd, sigur Jenis av Rana m.a. í viðmerkingunum til fyrispurning

ÓLAVUR Í BEITI

Jenis av Rana vil í 10 spurningum til landsstýrismannin í almannu- og heilsumálum m.a. hava at vita, hvør hevur rættin at samráðast og taka avgerðir um samstarv ella ikki innan granskning, herundir arvagranskning, millum almennu Føroyar og aðrar tjóðir? Eisini spyr hann, nær var fyrsta sambandið millum Føroyar og íslendskar myndugleikar um arvagranskning, og á hvørjum stöð/við hvønn (alment ella privat, við politikkarar ella embætismenn) var hetta samband?

Og Jenis av Rana vil m.a. hava at vita um Føroya Landsstýri var kunnað um fyrsta uppskot íslendinga um samstarv, og hví varð hetta uppskotið, sum íslendingar (leiðarin av DeCode Genetics) siga varð evnað eftir føroyskum leisti, vrakað? Og um Løgtingið/løgtingsmenn kunnu fáa upprunauppskot íslendinga útflýggja til kunningar og innlit í brævaskið, sum hevur verið millum almennar føroyskar myndugleikar og íslendsku fyrirkjuna DeCode Genetics?

Í viðmerkingunum til spurningarnar, sigur Jenis

av Rana m.a., at her hjá okkum fekk kjakið um arvagranskning so óhepna byrjan, sum hugsast kann. Ófyrirheitað varð roynt at brábyrja, hetta völdi ein ótryggleika størri enn hin náttúrliga ventada, og royndirnar síðani frá landsstýrisins síðu at greina málið, hava verið alt annað enn álittisskapandi.

- Flestu munnu kenna myndina av týðninginum av, at grundin, ið bygd verður á, heldur. Spurningar Miðflokksins eru ein roynd at klárleggja tað fløkta byrjanina, sum málið fekk her hjá okkum, og meting okk-

ara er, at vit ongantíð tosa nóg nógv um henda spurning - hetta stórmál. Umframt at skapa eitt gott grundarstøði at byggja á, er umráðandi, at vit ikki enda í somu eyðmýkjandi stöðu sum grannar okkara fyrri vestan, har tað eydnaðist kapitalinum at „ræna arvin“, hesa ogn alra, íslendingum til lítlan sóma og ivasama trygd, sigur Jenis av Rana.

Á lögtingsfundi 6. august 1999 varð samtykt uttan atkvøðugreisðslu, at fyrispurningurin skal svarast.

Sirm á tónleikamarknaðinum

Hogni Mohr

Á nýggju fløguni eru 10 lög. Summi av lögnum eru hørd og áleypandi, meðan onnur eru meira still og yndislig. Torført er í stuttum at greiða frá, hvat slag av tónleiki talan er um. Eitt sindur av hvørjum.

Fløgan er upptikin og ljóðblandað í Aarhus í døgunum 4. til 25. juli. Fyri upptøkuni stóð Kaj Klein, og ljóðblandaði gjørdi bólkurin í felag við sama Kaj. Tað er Tom Andersen, ið »mastraði« fløguna í Feedback Recording í Aarhus.

Fløgan er einamest atlað føroyingum, og tiskil eru allir tekstirir á føroyskum. Hetta er sambært oddamonnunum í Sirmi, eisini av idealistiskum orsökum. - Føroyar eru eitt lítið land, og vit eru fáment, ið duga málið. Tað eru einans vit, ið búgva í hesum landi, ið kunnu varðveita tann dýrgrip, ið mál okkara er. Tað ger ongin fyrri okkum. Hóast

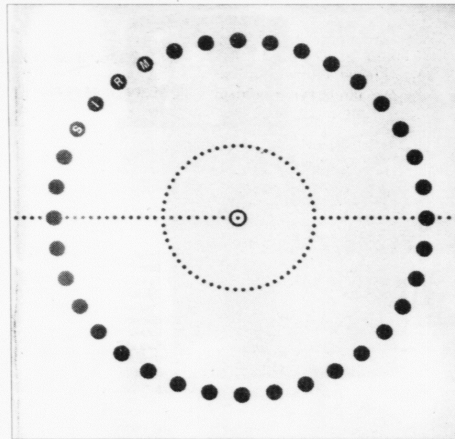
ávirkanin kanska er pinkulítill, er vónin tann, at henda fløga gerst eitt iskoyti til hesa varðveitslu, siga teir.

Bólkurin, Sirm, varð stovnaður fyrri tveimum árum síðani við tí endamálið at skapa og framföra egin tónleikaverk. Bólkurin er mannaður við royndum tónleikarum úr Føroyum, Danmark og Noreg.

Tór Verland Johansen, sangarin í Sirminum, hevur gjørt flestu lögini. Hann er óivað best kendur frá duo 'ni, Safir, ið gav út fløgu í 1996. Umframt at vera oddamaður í Sirmi, spælir hann sello og avkustiskan gittara.

Hans Petur í Brekkunum er hin føroyingurin í bólkinum. Flest øll tónleikaáhugað munnu hava hoyrt yndislig saksofonspæli hjá Hans Peturi. Í lötuni gongur hann á Rútmiska Konservatoriuminum í Aarhus, og í mars mánaði í ár var hann í New York og fekk frálæru í saksofonspæli.

Teir triggir donsku tón-

leikararnir í Sirmi, eru Lars Pedersen, el-gittara, Mads Jørgensen, trummur og Palle Hjorth á Hammond-orgul og tangentar. Norðmaðurin, Fredrik Jørgensen spælir el- og kontrabass. Gestatónleikari á fløguni er Thomas Ousager. Hann spælir á slagverk. Tað fer at sirma á Jassfestivalinum, tá bólkurin fer á pall í Norðurlandahúsinum tórsgagin í komandi viku. Spælt verður frá

klokkan 20.00 og til 20.50 í Konserthøllini. Talan er um onki minni enn frumframförluna hjá Sirmi í Føroyum, og øll lögini á nýggju fløguni verða spæld.

Ætlanin er sjálvandi at nýta henda góða møguleika, og tiskil taka áhoyrarnar á bóli. Eftir konsertina verður møguleiki at toga sær fløguna »Sirm« fyrri festivaðkostnað, ið einans er 100 krónur...

Urnan við

HARRIET ANDREASEN

fødd tann 5. desember 1945
deyð tann 31. mai 1999

jarðað í Mathæus Kirke, Keypmannahavn, tann 5. juni 1999, verður sett niður í kirkjugarðinum í Tórshavn sunnudagin tann 8. august.

Í hesum sambandi verður andakt í Kirkjugarðskapellinum kl. 16.30.

Vegna familjuna
Beinta og Ole

TØKK

Hjartaliga takki eg øllum, sum á ymsan hátt mintust og gleddu meg á 90 ára fø-ingardegi mínum 14. juli.

Vinarligast
Zacharias Miller